

Sudan Raporu: Parçalanmadan Toparlanmaya

Giriş

Tarihte ilk medeniyetlerin doğup geliştiği Nil Havzası'nda yer alan Sudan, günümüzde 40 milyonu aşan nüfusuyla Afrika ve Ortadoğu'nun kavuşma noktasında bulunmaktadır; bu nedenle de her zaman Afro-Arap bir sentez olarak tanımlanmıştır. Ülkenin en dikkat çeken özelliklerinden biri, farklı kültürel grupların bir arada bulunmasıdır. Ancak bu farklılıklara rağmen ülkede Arap dili ve İslam kültürü baskın öğelerdir. Etiyopya'dan gelen Mavi Nil ile Güney Sudan üzerinden gelen Beyaz Nil ülkenin başkenti Hartum'da buluşup buradan tek bir nehir olarak Mısır'a devam etmektedir. Yerleşim birimlerinin Nil Havzası etrafında toplandığı ülkede tarım, hayvancılık ve madencilik başlıca geçim kaynaklarıdır.

Mısır, Libya, Çad, Orta Afrika Cumhuriyeti, Güney Sudan, Etiyopya ve Eritre ile sınırı olan Sudan'ın aynı zamanda Kızıldeniz'e de 853 kilometre kıyısı bulunmaktadır. İklimin oldukça sıcak olduğu ve zaman zaman kum fırtınalarının meydana geldiği ülkede toplam yağış miktarı az olmakla birlikte bu durum bölgesel bazı farklılıklar da göstermektedir. Nil Nehri'nin iki kolunun birleştiği başkent Hartum 5-6 milyon civarında büyük bir nüfusu barındırmaktadır. Hızlı nüfus artışı sebebiyle ülke genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahiptir. Hartum dışında Port Sudan, Niyala, Gadarif, Kesele, Kosti geniş nüfus barındıran diğer şehirlerdir. 18 eyaletin bulunduğu ülkede bir süredir federal yönetim şekli uygulanmaktadır.

Bağımsızlık sonrasında 1955-1972 ve 1983-2005 arasındaki periyotlarda iki büyük iç savaş geçiren Sudan, 2011 yılında büyük bir kopuş yaşayarak Güney Sudan bölgesini kaybetmiştir. Sudan için büyük bir travma olan bu hadise, 1956 yılındaki bağımsızlıktan sonra ülke tarihinin en önemli olayıdır. Ülke, parçalanmanın ardından bir yandan bu yeni duruma adapte olmaya çalışırken bir yandan da parçalanmanın tetiklediği ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Sudan uluslararası alanda kendisine yönelik kısmen devam eden baskıları Çin, Suudi Arabistan, Rusya, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Türkiye, Katar, Malezya gibi farklı aktörlerle ilişkilerini geliştirerek hafifletmeye çalışmaktadır.

Her ne kadar bağımsızlık sonrası dönemde Güney Sudan meselesi Sudan için en önemli sorun alanı olarak öne çıksa da ülkenin tek sorunu bu değildir. Benzer şekilde başta Darfur bölgesi olmak üzere Sudan'ın Güney Kurdufan ve Mavi Nil bölgelerinde de ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Güney meselesinin çözüme yaklaştığı bir süreçte ortaya çıkan bu yeni sorun alanları dolayısıyla ülke içinde bölgesel çatışmalar yaşanmaya başlamış ve bu durumun yol açtığı çeşitli insani krizler vuku bulmuştur. Güney meselesinden sonra öne çıkan bu yeni sorunlar sebebiyle çatışmaların meydana geldiği ülkede, diplomatik girişimlerle barışı sağlama çabaları devam etmektedir.

Sudan'da 1989 yılında kansız bir darbeye başlayan Ömer el-Beşir iktidarı bugün neredeyse 30. yılına yaklaşırken Beşir karşıtı muhalif grupların değişim beklentisi de giderek güçlenmektedir. Ülke daha şimdiden 2020 yılında yapılacak başkanlık seçimine kilitlenirken Devlet Başkanı Ömer el-Beşir'in seçime katılıp katılmayacağı hususu kritik düzeyde önemini korumaktadır.

Bu raporda 2005 yılından sonra Sudan'ın girdiği yeni dönem ele alınmakta ve 2011 ile birlikte yaşanan parçalanmanın ardından ülkenin toparlanma çabaları analiz edilmektedir.

Eserin tamamı için [tıklayınız.](#)